

Datum van inontvangstneming : 11/01/2018

Zaak C-648/17**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

20 november 2017

Verwijzende rechter:

Augstākā tiesa (hoogste rechterlijke instantie) (Letland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 november 2017

Eiseres tot cassatie (eiseres in eerste aanleg):

Balcia Insurance SE

Verweerster in cassatie (verweerster in eerste aanleg):

AS Baltijas Apdrošināšanas Nams

[omissis]

Civillietu departaments (afdeling civiele zaken)

Latvijas Republikas Augstākā tiesa (hoogste rechtelijke instantie van de
Republiek Letland)**BESLISSING**

Te Riga, op 13 november 2017,

heeft de Augstākā tiesa (hoogste rechterlijke instantie, Letland) [omissis]

[omissis]

[omissis] [samenstelling van de verwijzende rechterlijke instantie]

het cassatieberoep van de Europese handelsvennootschap Balcia Insurance SE (voorheen Europese handelsvennootschap BTA Insurance Company SE) tegen het arrest van de Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (regionale rechter Riga, afdeling civiele zaken) van 20 mei 2014, in de civiele zaak die Balcia Insurance SE bij een vordering tot vergoeding van een [door haar aan de gelaedeerde

uitgekeerde] schadevergoeding had ingesteld tegen de AS (aandelenvennootschap) verzekeringsmaatschappij Baltijas Apdrošināšanas Nams, in een schriftelijke procedure onderzocht. [Or. 2]

Voorgeschiedenis

[1] Voorwerp van het hoofdgeding en relevante feiten

[1.1] Eiseres [in eerste aanleg en thans eiseres tot cassatie; hierna: „eiseres”], de Europese handelsvennootschap Balcia Insurance SE, heeft een vordering ingesteld tegen verweerster [in eerste aanleg en thans verweerster in cassatie; hierna: „verweerster”], de naamloze verzekeringsvennootschap ([met de Letse afkorting:] „AAS”) Baltijas Apdrošināšanas Nams, tot betaling van een vergoeding van 47,42 LVL (67,47 EUR tegen de door de Bank van Letland vastgestelde wisselkoers), in verband met de verzekeringsuitkering die zij na de volgende gebeurtenissen had betaald:

Op 24 oktober 2008 kwam een auto – een Škoda Octavia –, [omissis], aan op het parkeerterrein van de supermarkt [omissis] en hield daar halt. Toen een passagier het rechterachterportier van dat voertuig opende, werd de linkerachterzijde van een andere auto – een VW Passat –, [omissis], die daarnaast was geparkeerd en toebehoorde aan Aleksandrs Gruzdevs, beschadigd.

Op de plaats van het ongeval vulden Aleksandrs Gruzdevs en de bestuurder van de schadeveroorzakende Škoda Octavia, Ervīns Grava, een minnelijke auto-ongevalsaangifte in, waarin laatstgenoemde zijn schuld erkende en bevestigde dat de passagier met het achterportier van het voertuig waarvan hij, Ervīns Grava, de bestuurder was, krassen had gemaakt op het voertuig ernaast.

Eiseres, de Europese handelsvennootschap BTA Insurance Company SE, had een vrijwillige verzekeringsovereenkomst gesloten met de eigenaar van de VW Passat. Verweerster, AAS Baltijas Apdrošināšanas Nams, had van haar kant een verplichte verzekeringsovereenkomst wettelijke aansprakelijkheid gesloten met de eigenaar van de Škoda Octavia.

De totale kosten (reparatiekosten) voor het herstel van de schade aan de VW Passat bedroegen 117,42 LVL. Eiseres betaalde de eigenaar van de VW Passat op grond van de vrijwillige verzekeringsovereenkomst en na aftrek van de daarin bepaalde vrijstelling van 70 LVL een bedrag van 47,42 LVL.

Eiseres verzocht verweerster de gemaakte kosten te vergoeden ten belope van dat bedrag. Verweerster weigerde die vergoeding te betalen met het argument dat ongevallen die zich voordoen wanneer twee voertuigen stilstaan, niet als verzekerde gebeurtenissen worden beschouwd in de zin van de Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums (Letse wet inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen).

Aangezien eiseres het niet eens was met die weigering, heeft zij zich tot de rechter gewend om het vermelde bedrag te vorderen op grond van artikel 40, lid 1, van de Likums par apdrošināšanas līgumu (Letse wet inzake de verzekeringsovereenkomst) [Or. 3] en artikel 31, lid 10, van de wet inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen.

[1.2] Verweerster heeft in haar pleidooien voor de rechter aangevoerd dat zij de vordering betwistte aangezien er zich geen verzekerde gebeurtenis had voorgedaan.

Ingevolge artikel 1, punt 2, van de wet inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen wordt onder „verzekerde gebeurtenis” een verkeersongeval verstaan. Volgens artikel 1, punt 7, van de Ceļu satiksmes likums (Letse verkeerswet) wordt onder „verkeersongeval” verstaan, een ongeval dat zich voordoet naar aanleiding van het verkeer. Artikel 1, punt 5, van de verkeerswet bepaalt van zijn kant dat verkeer bestaat in de betrekkingen die ontstaan uit verplaatsingen over de weg met of zonder voertuigen.

Volgens verweerster volgt uit het voorgaande dat enkel de kosten ten gevolge van een verkeersongeval dienen te worden vergoed. Om het ongeval van 24 oktober 2008 als verkeersongeval te kunnen aanmerken, moet worden aangetoond dat minstens één van de bestuurders op dat ogenblik deelnam aan het verkeer. In het onderhavige geval nam geen van de bestuurders deel aan het verkeer, aangezien zij geen verplaatsing uitvoerden met de voertuigen, noch op het parkeerterrein, noch op een andere voor verkeer bestemde plaats. De verplaatsing met een voertuig is een actief gedrag, ten gevolge waarvan het voertuig in beweging is. In casu waren beide voertuigen echter geparkeerd, dit wil zeggen dat hun deelname aan het verkeer onderbroken was.

[1.3] De rechter in eerste aanleg en de rechter in hoger beroep verklaarden de vorderingen van eiseres volledig gegrond. De Augstākā tiesa (hoogste rechterlijke instantie) onderzocht de zaak voor de eerste maal in cassatie nadat de huidige verwerende partij hogere voorziening had ingesteld en vernietigde bij arrest van 28 maart 2014 het arrest van de rechter in hoger beroep, aangezien dat arrest geen met redenen omklede beoordeling bevatte van de in het verzoekschrift in hoger beroep aangevoerde argumenten.

Daarnaast benadrukte de cassatierechter als een essentiële omstandigheid in deze zaak dat op het moment van het ongeval geen van de voertuigen zich verplaatste op de parkeerplaats, noch bijgevolg deelnam aan het verkeer, aangezien beide voertuigen waren geparkeerd. Bovendien was het niet de bestuurder van de Škoda Octavia die de schade veroorzaakte, maar de passagier.

In dat arrest werd ook opgemerkt dat de minnelijke aangifte een document is dat de omstandigheden van het ongeval weergeeft, maar dat niet dient als onweerlegbaar bewijs dat het ongeval een verkeersongeval is.

[1.4] Nadat de Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (regionale rechter Riga, afdeling civiele zaken) opnieuw had kennisgenomen van de zaak, heeft hij de oorspronkelijke vorderingen bij arrest van 20 mei 2014 afgewezen. **[Or. 4]** In dat arrest wordt verklaard dat er enkel sprake is van verkeer wanneer ten minste een van de bij het ongeval betrokken voertuigen zich verplaatst (in beweging is). Voertuigen die zijn geparkeerd op een parkeerterrein, nemen dus niet deel aan het verkeer; bijgevolg heeft er zich geen verzekerde gebeurtenis voorgedaan en dient de verzekeringsvergoeding niet te worden betaald. Bovendien is het, ondanks het feit dat de bij het ongeval betrokken personen bij het invullen van de minnelijke aangifte de bestuurder van de Škoda Octavia als schuldige hebben aangeduid, volgens de artikelen 1770, 1773, 1775 en 1779 van de Civillikums (Lets burgerlijk wetboek) de passagier die aansprakelijk is.

[1.5] Eiseres heeft cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de rechter in hoger beroep. In dat cassatieberoep voert zij aan dat het begrip „verzekerde gebeurtenis” in het kader van de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen eng wordt uitgelegd wanneer de verzekerde gebeurtenissen worden beperkt tot ongevallen waarbij ten minste een van de voertuigen in beweging is, en dat dit indruist tegen de doelstelling van de richtlijnen van de Europese Unie om slachtoffers te beschermen tegen gelijk welke door voertuigen veroorzaakte schade. Een voertuig neemt deel aan het verkeer zelfs als het geparkeerd is, aangezien de verantwoordelijkheid voor die handeling bij de eigenaar van het voertuig (of de rechtmatige gebruiker) berust. Volgens eiseres berust de aansprakelijkheid voor schade die passagiers bij het gebruik van voertuigen hebben veroorzaakt, bij de eigenaar van die voertuigen en moeten dergelijke gevallen in het kader van de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen als verzekerd worden beschouwd.

In het cassatieberoep wordt verder aangevoerd dat de vraag hoe het begrip „verzekerde gebeurtenis” in het kader van de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen moet worden begrepen, belangrijk is voor de ontwikkeling van een correcte en uniforme rechtspraak en voor de correcte toepassing van de regelgeving in de toekomst.

[1.6] Het dossier bevat een advies van de Juridische Commissie van de vereniging Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs (Lets Bureau van de voertuigverzekeraars) van 23 maart 2011, waarin de leden van die Commissie bij de beoordeling van een ander voorval van mening waren dat een ongeval waarbij twee geparkeerde voertuigen betrokken waren en een bestuurder schade veroorzaakte bij het openen van het portier, niet als verkeersongeval kon worden aangemerkt. In het advies wordt erop gewezen dat vorderingen tot vergoeding van dit soort schade ten gevolge van het openen van de autodeuren frequent aan het Bureau van de voertuigverzekeraars worden voorgelegd, zodat een gezamenlijke beslissing zou moeten worden vastgesteld met betrekking tot de vraag of de verzekeringsvergoeding dan wel of niet wordt uitgekeerd. Het advies is

ondertekend door elf vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen, van wie er twee tegen stemden. **[Or. 5]**

[1.7] Op 3 november 2016 wijzigde de Europese handelsvennootschap BTA Insurance Company SE haar benaming in Europese handelsvennootschap Balcia Insurance SE.

[2] Relevante bepalingen van Lets recht (in de versie die op 24 oktober 2008 van kracht was)

[2.1] Wet inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen [omissis] *(Deze nationale wet zet de bepalingen om van richtlijn 72/166/EEG van de Raad van 24 april 1972 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid – Eerste richtlijn –, en richtlijn 84/5/EEG van de Raad van 30 december 1983, Tweede richtlijn inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven.)*

[„]Artikel 1. In deze wet gebruikte termen

In deze wet worden de volgende termen gebruikt:

[...]

2) verzekerde gebeurtenis: een verkeersongeval waarvoor in de betaling van een verzekeringsvergoeding wordt voorzien;

[...]

Artikel 3. Voorwerp van de verplichte verzekering

(1) Het voorwerp van de verplichte verzekering is de aansprakelijkheid van de eigenaar van het voertuig of van de rechtmatige gebruiker ervan (hierna: „wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar”) voor schade aan derden ten gevolge van een verkeersongeval.

(2) Elke eigenaar van een voertuig moet de wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar verzekeren met betrekking tot elk voertuig dat in het verkeer wordt gebruikt, door de passende verzekeringsovereenkomst te sluiten. Als de eigenaar het gebruik van een voertuig waarvoor hij geen verzekeringsovereenkomst heeft gesloten, aan een andere persoon heeft overgedragen of indien de verzekeringsovereenkomst tijdens de gebruiksperiode van het voertuig is verstreken, dient de rechtmatige gebruiker van het voertuig namens de eigenaar

een verzekeringsovereenkomst te sluiten. De rechtmatige gebruiker die zich in een wettelijke arbeids- of ambtelijke betrekking bevindt, heeft die verzekeringsplicht niet. **[Or. 6]**

[...]

Artikel 18. Door een verkeersongeval veroorzaakte schade

Wanneer zich een verzekerde gebeurtenis voordoet, zal de verzekeraar die de wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar van het schadeveroorzakende voertuig heeft verzekerd of het Bureau van de voertuigverzekeraars, als de verzekeringsvergoeding moet worden betaald door het Waarborgfonds, de aan derden bij een verkeersongeval toegebrachte schade die volgens de in deze wet vastgestelde procedures is geëvalueerd, binnen de aansprakelijkheidsgrenzen van de verzekeraar, vergoeden.

[...]

Artikel 25. Schade aan goederen

(1) Schade aan de goederen van een derde bij een verkeersongeval is schade veroorzaakt:

1) door de beschadiging of de vernietiging van een voertuig; [...]

Artikel 26. Door de beschadiging van een voertuig veroorzaakte schade

Door de beschadiging van een voertuig veroorzaakte schade bestaat in de reparatiekosten van het voertuig die nodig zijn om het te herstellen in de staat waarin het zich vóór het verkeersongeval bevond.

[...]

Artikel 31. Vergoeding van de schade

(1) De verzekeraars die de wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van bij verkeersongevallen betrokken voertuigen hebben verzekerd, of het Bureau van de voertuigverzekeraars zullen de aansprakelijkheid van elke bij het verkeersongeval betrokken persoon voor de veroorzaakte schade evalueren en vaststellen met inachtneming van de omstandigheden van het ongeval.

(2) De schade zal worden vergoed door de verzekeraar die de wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar van het schadeveroorzakende voertuig heeft verzekerd of door het Bureau van de voertuigverzekeraars.

[...]

(10) Indien een andere verzekeringsovereenkomst heeft vergoed, zal de

verzekeraar die de wettelijke aansprakelijkheid van het schadeveroorzakende voertuig bij een verkeersongeval heeft verzekerd [...] het bedrag van de vergoeding die in overeenstemming met de in deze wet vastgestelde procedures is berekend en betaald, terugbetalen.[”]

[2.2] Verkeerswet

[„]Artikel 1. In deze wet gebruikte termen

In deze wet worden de volgende termen gebruikt: **[Or. 7]**

[...]

3) weg: elke ruimte die is gecreëerd voor het verkeer (hoofdweg, straat, laan, zijstraat en soortgelijke ruimten in hun geheel, met inbegrip van de rijbaan, voetpaden, vluchtstroken, middenbermen, vluchtheuvels). Het wegennet omvat wegen, kunstwerken [*omissis*], wegebouwkundige constructies ([*omissis*] parkeerzones, [*omissis*]), technische verkeersorganisatiemiddelen [*omissis*];

[...]

5) verkeer: betrekkingen die ontstaan uit verplaatsingen over de weg al dan niet door middel van voertuigen;

[...]

7) verkeersongeval: een ongeval dat zich voordoet in het kader van het verkeer, waarbij ten minste een voertuig is betrokken en ten gevolge waarvan een persoon overlijdt of lichamelijke schade lijdt, of zich schade aan goederen van een natuurlijke of rechtspersoon of aan het milieu voordoet, alsook een ongeval dat zich voordoet op een andere plaats waar het rijden met een voertuig mogelijk is en waarbij een voertuig is betrokken.

[...]

Artikel 2. Doelstelling van de wet

De doelstelling van deze wet is:

1) het vaststellen van de organisatorische en wettelijke grondslagen voor de ontwikkeling en de veiligheid van het verkeer in Letland, met het oog op de bescherming van het leven en de gezondheid van personen, het milieu en de goederen van natuurlijke en rechtspersonen;

2) het regelen van de verwerving van de eigendomsrechten, het feitelijke bezit en het gebruik van motorrijtuigen, alsook de aansprakelijkheid van de eigenaars, feitelijke bezitters en gebruikers van de voertuigen.

[...]

Artikel 44. Vergoeding van de schade

(1) Moet worden vergoed, de schade veroorzaakt door een schending van deze wet of van andere regelgeving inzake verkeersveiligheid.

(2) Voor schade die is veroorzaakt door het gebruik van een voertuig, is de eigenaar ervan of de juridische bezitter aansprakelijk, tenzij hij bewijst dat de schade het gevolg is van overmacht, opzet of grove nalatigheid van het slachtoffer zelf, of een andere omstandigheid **[Or. 8]** die in overeenstemming met de wetgeving de aansprakelijkheid uitsluit. De mede-eigenaars en de mede-erfgenamen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schade.

[...]

(5) De procedure voor het vorderen van de vergoeding van aan derden veroorzaakte schade wordt geregeld in een bijzondere wet met betrekking tot de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid.[”]

[2.3] Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumi Nr. 571 „Ceļu satiksmes noteikumi” (decreet nr. 571 van de Ministerraad van 29 juni 2004 [tot goedkeuring van het] verkeersreglement)

[„]1. In dit reglement gebruikte termen

[...]

1.4. stilstaan: immobilisering van een voertuig voor een periode korter dan vijf minuten, wanneer die nodig is voor het laten in- of uitstappen van passagiers van het voertuig of voor het laden of lossen van het voertuig;

[...]

1.40. parkeren: immobilisering van een voertuig, wanneer die geen verband houdt met het laten in- of uitstappen van passagiers van het voertuig of het laden of lossen van het voertuig, alsook de immobilisering van het voertuig voor een periode langer dan vijf minuten, wanneer die verband houdt met het laten in- of uitstappen van passagiers van het voertuig of het laden of lossen van het voertuig.

[*omissis*]

33. Het is voor passagiers verboden:

[...]

33.2. de portieren van een rijdend voertuig te openen;

33.3. de portieren van een geïmmobiliseerd voertuig te openen, wanneer dat de verkeersveiligheid in gevaar brengt of andere verkeersdeelnemers hindert;

38. Bestuurders van voertuigen hebben de volgende verplichtingen: **[Or. 9]**

38.4. al het mogelijke doen om andere verkeersdeelnemers niet in gevaar te brengen, in het bijzonder de zwaksten onder hen (voetgangers en fietsers)[”.]

[2.4] Wet inzake de verzekeringsovereenkomst

Artikel 40. Subrogatievordering

[„](1) De verzekeraar die de verzekeringsvergoeding heeft betaald, wordt gesubrogeerd in het recht van de verzekerde om ten belope van het betaalde bedrag verhaal te zoeken op de voor de schade aansprakelijke persoon, met uitzondering van de gevallen waarin schade is toegebracht aan het leven, de gezondheid of de lichamelijke gesteldheid van een persoon. Die uitzondering geldt niet wanneer de verzekeringsovereenkomst voorziet in de toepassing van het vergoedingsbeginsel.[”]

[2.5] Burgerlijk wetboek

[„]1770. Onder schade wordt elke waardevermindering verstaan die financieel kan worden begroot.

[...]

1773. De schade wordt aangemerkt als: direct, wanneer zij het natuurlijke en onvermijdelijke gevolg is van een onrechtmatig handelen of nalaten; indirect, wanneer zij het gevolg is van bijzondere omstandigheden of relaties; toevallig, wanneer zij wordt veroorzaakt door een toevallige gebeurtenis of overmacht.

[...]

1775. Elke schade die niet toevallig is, moet worden vergoed.

[...]

1779. Elke persoon moet de schade vergoeden die hij heeft veroorzaakt door zijn eigen handelen of nalaten.[”]

[3] Relevante bepalingen van Unierecht (in de versie die op 24 oktober 2008 van kracht was)

[3.1] Richtlijn 72/166/EEG van de Raad van 24 april 1972 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (Eerste richtlijn).

[„]Artikel 1

In de zin van deze richtlijn moet worden verstaan onder:

[...] **[Or. 10]**

2) benadeelden: zij die recht hebben op vergoeding van door voertuigen veroorzaakte schade;

[...]

Artikel 3

1. Iedere lidstaat treft, onverminderd de toepassing van artikel 4, de nodige maatregelen opdat de wettelijke aansprakelijkheid met betrekking tot de deelneming aan het verkeer van voertuigen die gewoonlijk op zijn grondgebied zijn gestald, door een verzekering is gedekt. [...]”

[3.2] Tweede richtlijn (84/5/EEG) van de Raad van 30 december 1983 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven.

[„]Artikel 1

1. De verzekering bedoeld in artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG dient zowel materiële schade als lichamelijk letsel te dekken.”

Motivering

[4] Redenen voor twijfels over de uitlegging van het Unierecht

[4.1] Bij onderzoek van het cassatieberoep twijfelt de Augstākā tiesa aan de correcte uitlegging van de toepasselijke bepalingen.

De vraag die in de onderhavige zaak moet worden opgehelderd, is of de schade aan de goederen van derden die door een passagier is veroorzaakt bij het openen van een portier van een geparkeerd voertuig, onder het begrip „verzekerde gebeurtenis” valt dat in de regelgeving inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van voertuigeigenaars wordt gebruikt.

Volgens vaste rechtspraak van het Hof moet de nationale rechter bij situaties die onder een richtlijn vallen bij de toepassing van het nationale recht dat recht zoveel mogelijk uitleggen in het licht van de bewoordingen en het doel van de betrokken richtlijn, teneinde het hiermee beoogde resultaat te bereiken (zie bijvoorbeeld arrest van het Hof van 4 september 2014, Asociația Accept, C-81/12, ECLI:EU:C:2013:275, punt 71).

De lidstaten dienen bij de uitoefening van hun bevoegdheden het Unierecht in acht te nemen en de nationale bepalingen die de vergoeding regelen van schade

veroorzaakt door ongevallen ten gevolge van de deelneming van motorrijtuigen aan het verkeer, mogen de richtlijnen niet hun nuttige werking ontnemen (zie bijvoorbeeld arresten van het Hof van 22 oktober 2012, Marques Almeida, C-300/10, [Or. 11] ECLI:EU:C:2012:656, punt 31, en 14 september 2017, Delgado Mendes, C-503/16, ECLI:EU:C:2017:68, punt 48).

Bijgevolg dient voor een correcte uitlegging van het begrip „verzekerde gebeurtenis” van artikel 1, punt 2, van de wet inzake de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaars van motorrijtuigen te worden bepaald of het openen van een portier van een geparkeerd voertuig door een passagier onder „deelneming aan het verkeer van voertuigen” in de zin van richtlijn 72/166/EEG valt.

Aangezien de Augstākā tiesa in dat verband twijfels heeft en enkel het Hof de Unieregels mag uitleggen, acht de Augstākā tiesa het noodzakelijk het Hof prejudiciële vragen te stellen.

[4.2] Het Hof heeft erop gewezen dat het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” niet aan de beoordeling van elke lidstaat kan worden overgelaten (arrest van het Hof van 4 september 2014, Vnuk, C-162/13, ECLI:EU:C:2014:2146, punt 41). In dat arrest heeft het Hof geoordeeld dat artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG aldus moet worden uitgelegd dat het daarin vervatte begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” mede ziet op elk gebruik van een voertuig dat overeenstemt met de gebruikelijke functie ervan.

Bijgevolg moet voor een antwoord op de vraag in het onderhavige geding in de eerste plaats worden vastgesteld of het openen van portieren na het parkeren van een voertuig overeenkomt met „het gebruik ervan dat overeenstemt met de gebruikelijke functie” ervan, in de zin van de rechtspraak van het Hof.

Het is precies wegens die verwijzing naar de ruime opvatting van „deelneming aan het verkeer van voertuigen” dat de Augstākā tiesa geneigd is te denken dat zij ook betrekking kan hebben op het openen van portieren na het parkeren van een voertuig, dat overeenstemt met de operationele functie van een voertuig. Het in- en uitstappen van passagiers maakt immers deel uit van het gebruik van het voertuig, dat niet ten volle kan worden geëxploiteerd als de passagiers erin blijven zitten.

Na onderzoek van de punten 43 tot en met 46 van het arrest Vnuk en de conclusie van advocaat-generaal Paolo Mengozzi van 26 februari 2014 in die zaak (ECLI:EU:C:2014:106), waarin met name de tegenstrijdige taalkundige formulering van de richtlijnen wordt onderzocht en waarin wordt benadrukt dat de terminologie in het kader van de verplichte verzekering uniform moet worden uitgelegd, kan volgens de Augstākā tiesa echter niet zonder meer een duidelijk antwoord worden geformuleerd op de vraag of de opening van de portieren van een voertuig onder het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” valt, in het bijzonder wanneer geen van beide voertuigen in beweging is. [Or. 12]

Die conclusie wordt bevestigd door de prejudiciële vragen die de Tribunal da Relação de Guimarães (Portugal) op 3 oktober 2016 aan het Hof heeft gesteld in de zaak Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade en da Silva Rodrigues de Andrade, C-514/16. Die vragen betreffen de toepassing van het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” op een situatie waarin een tractor die stilstaat, maar waarvan de motor draait, naar beneden stort op vier werknemers waardoor een van hen wordt gedood. Dit wijst erop dat de kwestie van de uitlegging van het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” niet is opgelost.

[4.3] Wanneer de vorige vraag (namelijk of het openen van de portieren van een geparkeerd voertuig onder het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” in de zin van artikel [3], lid 1, van richtlijn 72/166/EEG valt) bevestigend wordt beantwoord, moet worden verduidelijkt of de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van voertuigeigenaars ook de schade aan goederen van derden dekt die veroorzaakt is door het gedrag van een passagier. Met andere woorden of artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG aldus moet worden uitgelegd dat het in die bepaling vermelde begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” ook de gevallen omvat waarin het voertuig door een passagier wordt gebruikt.

Die vraag impliceert overwegingen over wat precies het doel is van de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid in de zin van richtlijn 72/166/EEG. Dit wil zeggen, heeft de verplichte verzekering betrekking op de persoon (bestuurder) of op het voertuig zelf (het gebruik ervan los van de hoedanigheid van de gebruiker).

Enerzijds definieert artikel 1, punt 2, van richtlijn 72/166/EEG „benadeelden” als zij die recht hebben op vergoeding van door voertuigen veroorzaakte schade. Artikel 3, lid 1, van die richtlijn verwijst naar deelneming aan het verkeer van voertuigen, niet enkel naar het besturen ervan. Bovendien wordt het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” in het aangehaalde arrest Vnuk uitgelegd als het gebruik van een voertuig dat overeenstemt met de gebruikelijke functie ervan.

Volgens de Augstākā tiesa is het openen van de portieren van een voertuig om er in of uit te stappen, de wijze waarop een passagier gewoonlijk gebruikmaakt van een voertuig in overeenstemming met de functie ervan.

Anderzijds dient te worden opgemerkt dat uit de analyse van de rechtspraak van het Hof op het gebied van de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van voertuigeigenaren blijkt dat verschillende arresten de verzekering tegen de aansprakelijkheid van de bestuurder vermelden (zie bijvoorbeeld de arresten van 9 juni 2011, *Ambrosio Lavrador en Olival Ferreira Bonifácio*, C-409/09, ECLI:EU:C:2011:371, punt 34, en 22 oktober 2012, *Marques Almeida*, C-300/10, ECLI:EU:C:2012:656, punt 37).

Ook moet worden geconcludeerd dat de kwestie van de schade veroorzaakt door het gedrag van derden in hoofdzaak is behandeld in het kader van de vergoeding van door die derden zelf geleden schade. **[Or. 13]**

In casu veroorzaakte een passagier daarentegen schade aan een andere derde. Volgens de rechtspraak van het Hof moet de verplichting om bij wege van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering de door motorrijtuigen aan derden veroorzaakte schade te dekken, worden onderscheiden van de omvang van die schadeloosstelling op grond van de wettelijke aansprakelijkheid van de verzekerde. Terwijl de verplichte dekking is vastgesteld en gewaarborgd door de regeling van de Unie, wordt de omvang van de schadeloosstelling immers hoofdzakelijk door het nationale recht bepaald (arresten van 23 oktober 2012, Marques Almeida, C-300/10, ECLI:EU:C:2012:656, punt 28; 24 oktober 2013, Drozdovs, C-277/12, ECLI:EU:C:2013:685, punt 30, en 23 januari 2014, Petillo, C-371/12, ECLI:EU:C:2014:26, punt 28).

In casu bestaan er twijfels met betrekking tot de vraag of de verplichte verzekering wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar van het voertuig de aansprakelijkheid dekt van de passagier die het voertuig gebruikt op een wijze die overeenstemt met het gewoonlijke gebruik ervan door een passagier.

Dictum

Gelet op een en ander heeft de Augstākā tiesa overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, [*omissis*] [verwijzing naar nationale procedureregels]

beslist

het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Moet artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG van de Raad van 24 april 1972 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (Eerste richtlijn) aldus worden uitgelegd dat het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” een situatie omvat als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, namelijk het openen van de portieren van een geparkeerd voertuig?
- 2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, moet artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG van de Raad van 24 april 1972 dan aldus worden uitgelegd dat het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” een situatie omvat als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, namelijk een situatie waarin schade aan de eigendom van een derde wordt veroorzaakt door het gebruik van een voertuig door een passagier?

De behandeling van de zaak wordt geschorst totdat het Hof uitspraak heeft gedaan. **[Or. 14]**

Tegen de onderhavige beslissing staat geen rechtsmiddel open.

[*omissis*]

[*omissis*] [ondertekeningen]

[*omissis*]